

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА:

- Директива Ради Європейського Союзу від 20 липня 2001 року № 2001/55/ЄС про мінімальні стандарти надання тимчасового захисту у разі масового напливу переміщених осіб та про заходи, що сприяють збалансованості зусиль між державами-членами щодо прийому таких осіб та несення їх наслідків.

ПОТРІБНО ШВИДКО ОТРИМАТИ ІНФОРМАЦІЮ ПРО ВАШІ ПРАВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ЧИ МАЄТЕ ІНШЕ ПРАВОВЕ ПИТАННЯ?

ОТРИМАЙТЕ КОНСУЛЬТАЦІЮ ТА РОЗ'ЯСНЕННЯ ДИСТАНЦІЙНО

0 800 213 103 єдиний телефонний номер (дзвінки безкоштовні)

усі сервіси надання безоплатної правової допомоги

БЕЗОПЛАТНА
ПЕРВИННА
ПРАВОВА ДОПОМОГА

надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань

складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру)

БЕЗОПЛАТНА
ВТОРИННА
ПРАВОВА ДОПОМОГА

захист

здійснення представництва інтересів у судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами

складення документів процесуального характеру

для усіх осіб під юрисдикцією України

! бажано надати документи, на яких ґрунтується звернення

для визначених законом категорій громадян

! слід надати документи, які підтверджують право на безоплатну вторинну правову допомогу

Ця публікація здійснена за підтримки Програми розвитку ООН в Україні та Міністерства закордонних справ Данії. Думки, висновки чи рекомендації належать авторам та упорядникам цього видання й не обов'язково відображають погляди Міністерства закордонних справ Данії, Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй чи інших агенцій ООН.

МІНІСТЕРСТВО
ІЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

ПРАВОВА ДОПОМОГА

в умовах воєнного стану

ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ АБО СТАТУС БІЖЕНЦЯ В КРАЇНАХ ЄС

ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ

ЩО ЦЕ ТА СТРОК ДІЇ

4 березня 2022 року Рада ЄС проголосувала за застосування Директиви від 20.07.2001 № 2001/55/ЄС про мінімальні стандарти надання тимчасового захисту у разі масового напливу переміщених осіб та про заходи, що сприяють збалансованості зусиль між державами-членами щодо прийому таких осіб та несення їх наслідків.

За загальним правилом тривалість тимчасового захисту становить 1 рік, який може бути автоматично подовжений кожні 6 місяців ще на 1 рік. Однак, якщо підстави для тимчасового захисту зберігаються і після цього строку, Європейська комісія може запропонувати продовження дії такого захисту ще до 1 року. При цьому кожна країна-член ЄС самостійно визначає тривалість надання тимчасового захисту.

ХТО МОЖЕ ОТРИМАТИ

- громадяни України, які вимушено покинули Україну 24 лютого 2022 року або після цієї дати в результаті військової агресії російської федерації;
- особи без громадянства та громадяни третіх країн, крім України, які користувалися міжнародним захистом або еквівалентним національним захистом в Україні до 24 лютого 2022 року;
- члени сімей зазначених осіб, у тому числі чоловік/дружина та їх неповнолітні неодружені діти або діти їх чоловіка/дружини, а також їх близькі родичі, які проживали разом з ними у складі сім'ї на момент вторгнення росії до України, і які повністю або переважно перебували на утриманні таких осіб;
- громадяни третіх країн, які на законних підставах проживали в Україні до 24 лютого 2022 року на підставі дійсного дозволу на постійне проживання відповідно до законодавства України та які не можуть повернутися в безпечних та довготривалих умовах до своєї країни або регіону походження;
- залежно від рішення влади кожної країни ЄС.

Тимчасовий захист не застосовується в країнах Шенгенської зони, які не є членами ЄС, а саме в Швейцарії, Норвегії, Ліхтенштейні, Ісландії. Директива діє у всіх країнах-членах ЄС, крім Данії.

ЯК ОТРИМАТИ

- необхідно звернутися за отриманням тимчасового захисту до органів влади відповідної країни ЄС, які займаються такими питаннями;

- за результатами розгляду звернення видається документ, який підтверджує статус особи у країні та містить перелік прав, які цей статус передбачає.

Права осіб, які користуються тимчасовим захистом:

- дозвіл на проживання на період такого захисту;
- доступ до роботи;
- доступ до освіти;
- забезпечення житлом;
- доступ до соціального забезпечення;
- доступ до медичного обслуговування;
- право на інформацію про тимчасовий захист;
- можливість отримати статус біженця у майбутньому;
- можливість повернутися в країну громадянства в будь-який момент;
- інші права особи, яка звернулася за наданням тимчасового захисту, відповідно до законодавством конкретної країни ЄС.

Після отримання такого статусу в конкретній країні, подорожувати в інші країни Шенгенської зони можна, якщо не встановлено інше, за звичними для безвізу правилами: не більше 90 днів за кожні 180 днів.

СТАТУС БІЖЕНЦЯ

ЩО ЦЕ ТА СТРОК ДІЇ

Статус біженця – індивідуальне право в країнах ЄС, яке надається після спеціального адміністративного та юридичного процесу, що визначає, чи є в особи обґрунтована небезпека бути переслідуваною.

Особа втрачає статус біженця, якщо вона повертається до своєї країни чи набула нове громадянство.

ХТО МОЖЕ ОТРИМАТИ

Особі, які можуть отримати статус біженця:

- громадяни України, які залишили територію України через війну, а також особи, які проживали на території України на законних підставах, але мають громадянство інших країн;
- особи без громадянства також можуть запросити статус біженця.

Отримувати статус біженця має сенс у тому випадку, якщо особа планує й далі проживати в ЄС.

Але є певні обмеження для особи при отриманні такого статусу, а саме:

- неможливість залишити приймаючу країну до моменту отримання статусу;

- неможливість повернутися в Україну після отримання статусу;
- неможливість працевлаштуватися до моменту отримання статусу, а також у разі відмови в його наданні;
- відібрання документів, що посвідчують особу.

ЯК ОТРИМАТИ

Подати заяву на отримання статусу біженця можна під час в'їзду у першій безпечній країні, повідомивши офіцера прикордонної служби, або подати заяву на возз'єднання сім'ї, якщо є член сім'ї, який уже проживає в країні ЄС.

На час розгляду заяви необхідно залишатися в країні, в якій вона була подана. Визнання статусу біженця може зайняти в середньому півроку.

Заявнику також необхідно пройти медичну комісію, а також процедуру відцифрування відбитків пальців. Протягом місяця після написання заяви міграційна служба проводить співбесіду із заявником, за результатами якої приймається рішення про надання притулку.

Права, які надаються при отриманні статусу біженця:

- право на медичну допомогу;
- доступ до освіти для дітей та підлітків;
- доступ до ринку праці (відповідно до політики країн ЄС на ринку праці);
- право на соціально-побутові послуги;
- право на укладання шлюбу;
- право на щомісячну грошову допомогу.

СТАТУС БІЖЕНЦЯ ЧИ ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ?

У випадку тимчасового захисту доступ до праці в країні перебування та інше забезпечення надається з моменту звернення, на відміну від особи, яка забажала отримати статус біженця — очікування в середньому до 6 місяців, поки приймається рішення про надання такого статусу.

При тимчасовому захисті зберігається можливість безперешкодно повернутися до країни громадянства. Водночас, на період очікування рішення уповноваженого органу у наданні статусу біженця заборонено перетинати кордон країни перебування. Тимчасовий захист можна отримати в будь-якій, на думку особи, безпечній країні ЄС (враховуючи винятки), на відміну від статусу біженця, який можна отримати лише в тій країні, кордон якої особа перетнула вперше.

Особі, які перебувають під тимчасовим захистом, мають право подати заяву на отримання статусу біженця в будь-який час.